

Oponentský posudek

předkládané dizertační práce

MUDr. Jana Hrudky

„Nádory v dějinném a kulturním kontextu v novověku“

1. Úvod

Předkládaná práce má rozsah 165 textových stran, ke kterým je přiřazeno devět obrazových příloh. Dizertace je obvyklým způsobem rozčleněna do šesti kapitol (Úvod, Definice nádorů, Malé dějiny lékařské onkologie, Možné směry dalšího vývoje, Literatura a Obrazová příloha). Je napsaná velmi dobrou češtinou, přehledně strukturovaná a pěkně se čte.

2. Celkové zhodnocení práce

V úvodní kapitole jsou jasným způsobem definovány cíle práce a popsány základní metodické postupy, jimiž má těchto cílů být dosaženo. Nádorová problematika představuje neobyčejně rozsáhlé tématické pole, ať už z pohledu čisté patologické anatomie a kliniky, či z hlediska filozoficko-sociologických a etických přístupů. O to příznivější je pohled oponenta na rozsah předkládané práce i na způsob zpracování zvoleného tématu.

Ke studiu bylo použito neobyčejné množství literárních pramenů – v seznamu literatury je uvedeno 240 citací – obsahujících informace o studiu nádorů a o formování jejich paradigmatu od starověku až po novověk. Úskalí rozsáhlosti nádorové problematiky autor překonal pomocí několika chytrých přístupů: jednak dal přednost studiu hlavního „zlomového“ období, tj. 18. a 19. století, jednak využil svého daru schopnosti úsporného a jednoznačného uvažování i vyjadřování. Posledně jmenované vlastnosti jsou ostatně nezbytně nutné i pro rutinní praxi v oblasti patologické anatomie.

Další předností a výhodou je pak autorova schopnost zpracovávat jednotlivé kapitoly a jejich dílčí součásti vyváženým způsobem – příkladem může být například srovnání rozsahu pasáží pojednávajících o Johnu Hunterovi a Rudolfu Virchowovi. Díky těmto kvalitám je obsah dizertace velmi přehledně strukturován a čtenáři umožňuje dobrou orientaci při studiu.

K celkovému pochopení každého chorobného procesu a stavu nezbytně patří jak jeho patologicko-anatomický popis a definice, tak i diagnostika a způsob terapie. A právě toto poslední téma – zmínky o historii nádorové terapie – jsem při čtení práce od začátku dosti

postrádal. Záhy jsem však přišel k pasáži, ve které autor vysvětluje, proč se terapii věnuje pouze okrajově a nezbytně nutným úsporným způsobem. Tento postup totiž opět významně přispěl k přehlednosti a k vysoké kvalitě celkového zpracování dizertace. Vysoce hodnotím i závěrečnou kapitolu „Možné směry dalšího vývoje...“, která představuje výhled do budoucího možného bádání v této oblasti a dobře ilustruje autorovy filozofické kvality.

Dizertaci neubírají na její hodnotě ani drobné a občasné neologismy v českém vyjadřování typu „*obecniny*“ (str. 54) nebo „*variující*“ (str. 55) – jsou to zcela zanedbatelné drobnosti, které nijak nesnižují vysokou kvalitu a hodnotu předkládané dizertace; byl bych však asi špatný oponent, kdybych si toho nevšiml.

3. Otázky

K obsahu dizertace mám dvě otázky, první zcela konkrétní a druhou obecnější:

- Strana 53: ve druhém odstavci shora se uvádí, že John a William Hunterové „...*vedli spor s bratry Monroovými*...“. V literatuře jsou totiž tradičně uváděni tři Monroové – anatomové - ale otec, syn a vnuk, většinou jako Alexander Monroe Primus, Secundus a Tertius. A.M. II. byl sice jedním ze tří synů A.M. I., ale není mi známo, že by se jich z uvedených sourozenců věnovalo anatomii více. Je dobře známo, že technice cévních injekcí se věnoval Primus i Secundus – není proto možné, že spor byl veden s otcem a synem současně? Časově by to totiž bylo docela dobře možné.
- V práci postrádám, přes úctyhodné množství zpracované literatury, více údajů o historii zkoumání nádorů pocházejících z nervové tkáně, především mozkových. Zajímalo by mě, jaká byla úvodní historie jejich zkoumání a jak se toto studium podílelo na formování moderního nádorového paradigmatu.

4. Závěr

Po prostudování předložené dizertace jsem dospěl k závěru, že plánovaných cílů dizertace bylo beze zbytku dosaženo, takže toto velice kvalitní dílo beze zbytku splňuje všechny předepsané požadavky; doporučuji proto, aby dizertace byla příznivě přijata a aby po její úspěšné obhajobě byl kolegovi MUDr. Janu Hrudkovi, ve smyslu zákonných předpisů, udělen titul

Ph.D.

V Praze dne 27.4. 2017

Prof. MUDr. Josef Stingl, CSc.
Ústav anatomie 3. LF UK

